

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

B. van der Graaf (PVV), T. van Vugt (JA21), R. Westdijk (Forum voor Democratie), G. van de Breevaart (SGP), T. Beukering (Groep Hart voor Zuid-Holland) en D. Fernald (Groep Doe Stoer)
(d.d. 24 juni 2024)

Nummer

4107

Onderwerp

Geen draagvlak voor de RES met gemeentegrensoverschrijdende effecten van de LES

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Van gemeenten wordt verwacht dat zij middels een Lokale Energie Strategie (LES) bijdragen aan het uitrollen van de Regionale Energie Strategie (RES). Gemeenten hebben daarbij een grote mate van beleidsvrijheid gekregen om te kunnen voldoen aan het behalen van de doelstellingen voor het opwekken van hetgeen op dit moment wordt gedefinieerd als “hernieuwbare energie” op land.

De gemeente Nieuwkoop heeft voor het kunnen behalen van haar doelstellingen in de energietransitie eerder dit jaar besloten in te willen zetten op zonne-energie, waarbij het gemeentelijk college vooralsnog geen mogelijkheden ziet voor grote en middelgrote windturbines op haar grondgebied.¹

De naburige gemeente Kaag & Braassem heeft voor het kunnen behalen van haar doelstelling in de energietransitie gekozen voor een combinatie van zonne- en windenergie, waarbij windturbines als mogelijkheid worden gezien om te worden geplaatst langs de N207. De N207 grenst aan de Vierambachtspolder en de Wassenaarschepolder tussen de gemeente Nieuwkoop en de gemeente Kaag & Braassem.²

Binnen de gemeente Nieuwkoop bestaat (bestuurlijk) draagvlak voor het plaatsen van zonnepanelen, maar er bestaat geen (bestuurlijk) draagvlak voor het plaatsen van windturbines. Als gevolg van de beleidskeuzes van de gemeente Kaag & Braassem dreigen inwoners van de gemeente Nieuwkoop alsnog te worden geconfronteerd met windturbines aan de rand van hun gemeentegrond met horizonvervuiling voor met name de dorpskern Langeraar in beide polders als gevolg. Inwoners vrezen voor geluidsoverlast, gezondheidsrisico's, slagschaduwen en impact op het milieu.

¹ <https://www.nieuwkoop.nl/duurzaamheid#>

² <https://www.studiokaagenbraassem.nl/nieuws/gemeente-heeft-locaties-langs-n207-en-a4-opnieuw-in-beeld-voor-windmolens>

De PVV-fractie constateert dat de LES ongewenste gemeentegrensoverschrijdende gevolgen met zich mee kunnen brengen voor inwoners van buurgemeenten en wil daarom aan de voorzitter van de Provinciale Staten en het College van Gedeputeerde Staten de volgende vragen stellen:

- 1. Is GS met de PVV van mening dat gemeentegrensoverschrijdende overlast als gevolg van de LES in welke vorm dan ook te allen tijde moet worden voorkomen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Er is een regionale energiestrategie (RES) opgesteld, deze is in 2021 door Provinciale Staten vastgesteld. De gemeenten in Holland Rijnland hebben er zelf voor gekozen de RES nader uit te werken via lokale energiestrategieën. De regionale opgave blijft echter staan. Het bestaan van grensoverschrijdende effecten, bv. op het elektriciteitsnetwerk, was een van de redenen om in 2019 te kiezen voor regionale samenwerking, zodat gemeenten hierover het goede gesprek met elkaar kunnen voeren.

Het is aan gemeenten om met elkaar het gesprek te voeren over grensoverschrijdende effecten, zowel over het effect op het energienetwerk (bv de belasting van het netwerk door de keuze voor zonne-energie) als over het effect op inwoners in buurgemeenten. GS is daarbij van mening dat gemeenten eventuele hinder voor inwoners in buurgemeenten op gelijke wijze behoort te behandelen als eventuele hinder voor haar eigen inwoners. Gelet op de hoogte van het RES-bod van RES Holland Rijnland uit de RES 1.0, die in 2021 ook door PS is vastgesteld, is grensoverschrijdende invloed van gemeentelijke plannen uit de LES'en niet uit te sluiten. Dat is een belangrijke reden voor regionale samenwerking in de RES, zodat gemeenten hierover het goede gesprek met elkaar kunnen voeren.

- 2. Welke middelen heeft GS ter beschikking om gemeentegrensoverschrijdende overlast als gevolg van de LES te voorkomen? Graag zoveel mogelijk details.*

Antwoord

De regionale overlegstructuur via de RES biedt de mogelijkheid om in gesprek te gaan over gemeentegrensoverschrijdende effecten. Gemeenten staan primair aan de lat om (de inwoners van) hun buurgemeenten te betrekken bij gemeentegrensoverschrijdende effecten van hun gemeentelijke plannen. De provincie is alert op dit proces tijdens de regionale overleggen.

- 3. De inwoners van de gemeente Nieuwkoop, meer specifiek de dorpskern Langeraar, dreigen als gevolg van beleidskeuzes van de gemeente Kaag & Braassem te worden geconfronteerd met overlast van windturbines. Is dat voor GS acceptabel gezien het feit de gemeente Nieuwkoop juist expliciet heeft gekozen voor zonne-energie in plaats van windenergie? Graag zoveel mogelijk details.*

Antwoord

De gemeenten in Holland Rijnland hebben in 2023 de RES nader uitgewerkt in een Lokale Energie Strategie (LES). De LES'en tellen op tot minimaal 0,40 TWh en maximaal 0,90 TWh, waarbij het maximaal haalbare onrealistisch is. De LES'en tellen daarmee niet op tot het RES 1.0 bod van 1,14TWh in 2030.

De keuze voor de in te zetten energiemix is in RES Holland Rijnland aan college van B&W en gemeenteraad gemeenten binnen de bandbreedte van wat het elektriciteitsnetwerk aankan en het bod van de RES. De netbeheerders geven aan dat zij de voorkeur hebben voor een balans tussen wind- en zonne-energie.

De keuze van gemeente Nieuwkoop om enkel voor zonne-energie te kiezen heeft daarmee ook tot gevolg dat de druk op buurgemeenten om naast zonne-energie ook windenergie te produceren toeneemt. GS heeft uw Staten in de Duidingsbrief RES Voortgangs 2023 en in de GS-brief Routekaart RES Elektriciteit geïnformeerd dat wind op land en zon op object de voorkeur genieten boven zon op veld. De mogelijkheden om via een LES nieuwe zoekgebieden voor zon op veld aan te dragen voor de RES worden daarnaast beperkt door de door PS vastgestelde provinciale zonneladder en de bestuurlijke afspraken voorkeursvolgorde zon.

4. *Inwoners van de gemeente Nieuwkoop hebben aangegeven te zijn overvallen door de beleidskeuzes van de gemeente Kaag & Braassem en te weinig mogelijkheden te hebben gehad voor inspraak op de beleidskeuzes van de gemeente Kaag & Braassem³. Deelt GS de mening van de PVV dat er bij gemeenten een grote verantwoordelijkheid ligt om inwoners uit omringende gemeenten, in samenspraak met die gemeenten, actief te informeren en te betrekken in het kader van participatie bij de uitvoering van de plannen van de LES ingeval er gemeentegrensoverschrijdende effecten zijn te verwachten in welke (overlastgevende) vorm dan ook? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De gemeente Kaag en Braassem heeft er tijdens het opstellen van haar LES voor gekozen om het participatieproces vooral te richten op de inwoners van de gemeente. De gemeente heeft daarbij gekeken naar energiebesparing bij woningen en mobiliteit, en naar de bijdrage die de gemeente wil doen aan het RES-bod voor duurzame elektriciteit. In het op 17 juni vastgestelde raadsvoorstel is opgenomen dat bij de verdere uitwerking van de LES samengewerkt zal worden met o.a. buurgemeenten. De LES zal ook opgenomen worden als programma in het gemeentelijk Omgevingsbeleid. Bij concrete projecten toets de provincie deze aan het provinciaal Omgevingsbeleid.

5. *Indien het antwoord op vraag 4 een instemmende strekking heeft is GS dan ook bereid om een toezichthoudende en coördinerende rol te vervullen om er zeker van te zijn dat inwoners van buurgemeenten niet voor het blok worden gezet als gevolg van beleidskeuzes met betrekking tot de LES van aangrenzende gemeenten? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee. Gemeenten hebben op grond van de Gemeentewet het recht om binnen de kaders van landelijke en provinciale regelgeving hun eigen beleidskeuzes te maken. De Omgevingswet kent naar mening van GS voldoende waarborgen voor het betrekken van inwoners van buurgemeenten bij het vastleggen van beleidskeuzes in het gemeentelijk Omgevingsbeleid en bij het tot stand komen van projecten op basis van het gemeentelijk Omgevingsbeleid.

6. *Hoe kijkt GS aan tegen LES-beleid waarbij eerder ongeschikt verklaarde gebieden voor windturbines aan de N207 opnieuw worden verkend voor het plaatsen van windturbines? Graag zoveel mogelijk details.*

Antwoord

De LES'en tellen samen op tot minimaal 0,40 TWh en maximaal 0,90 TWh, waarbij het maximaal haalbare onrealistisch is. Dat is te weinig voor het RES bod van 2030 (1,14TWh). In het coalitieakkoord is afgesproken dat het RES-bod gehaald gaat worden. GS heeft de RES-partners daarom in het kader van de

³ <https://nieuwkoper.nl/inspraak-gewenst/>

Routekaart RES Elektriciteit het aanbod gedaan om mee te denken over alternatieve zoeklocaties voor windenergie, ook als deze buiten de zoekgebieden van RES 1.0 liggen.

Het is aan de gemeente Kaag en Braasem om te beslissen welke zoeklocaties ze vanuit de LES mee willen geven voor de provinciale omgevingseffectrapportage. De zoeklocatie langs de N207 is geen onderdeel geweest van de provinciale planMER t.b.v. de besluitvorming over de module energietransitie.

7. *Zou plaatsing van windturbines langs de N207 ter hoogte van de Vierambachtspolder en Wassenaarschepolder gevolgen kunnen hebben voor toekomstige woningbouwplannen zoals Nieuwkoop deze bijvoorbeeld heeft voor de Wassenaarschepolder? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.*

Antwoord

Dit is een van de aspecten die onderzocht zal worden in de omgevingseffectrapportage. Het antwoord op deze vraag hangt ook samen met hoe de nieuwe landelijke windnormen worden vormgegeven. GS wenst niet vooruit te lopen op de uitkomsten van de omgevingseffectrapportage.

Lokale productie van wind- en zonne-energie kan ook nodig zijn om toekomstige woningbouwplannen van voldoende elektriciteit te voorzien.

8. *Deelt GS de verwachting van de PVV-fractie dat gemeentegrensoverschrijdende overlast als gevolg van LES-beleidskeuzes het draagvlak van de energietransitie negatief zullen beïnvloeden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kan GS toelichten waarom dan deze keuze wordt gemaakt?*

Antwoord

De energietransitie eindigt niet bij de gemeentegrens. Keuzes in de ene gemeente hebben effecten in andere gemeenten, dat speelt bij de warmtetransitie evengoed als bij duurzame elektriciteit. GS is daarom voorstander van de regionale samenwerking in de RES, waarbij bestuurders met elkaar het gesprek voeren over de impact van hun keuzes op (inwoners van) de buurgemeente. En waarbij gezocht wordt naar gezamenlijke oplossingen, bijvoorbeeld door inwoners uit een buurgemeente op gelijke afstand ook de mogelijkheid te geven om mee profiteren en zeggenschap binnen het project te verwerven.

Tijdens de raadsvergadering van de gemeente Kaag & Braasem op 27 mei 2024 heeft wethouder Kistemaker aangegeven dat Gedeputeerde Potjer tijdens een fietstocht zou hebben aangegeven dat (1) gebieden langs de N207 zullen worden goedgekeurd als zoeklocaties voor windenergie en (2) te hebben gedreigd de regierol naar zich toe te zullen trekken indien Kaag & Braasem niet snel geschikte zoeklocaties voor windenergie zou aanleveren. De PVV-fractie schrijkt van deze kennelijke toezegging zonder instemming van Provinciale Staten en heeft grote moeite met dergelijke, kennelijke, dreigementen om de regierol weer ter hand te nemen.

9. *Klopt het dat Gedeputeerde Potjer aan wethouder Kistemaker heeft toegezegd gebieden langs de N207 op het gemeentegrondgebied van Kaag & Braasem goed te zullen keuren als zoeklocatie voor windenergie?*

Antwoord

GS heeft met de RES-partners, waaronder gemeente Kaag & Braasem, afgesproken dat gemeenten zoeklocaties voor windenergie aan kunnen dragen voor onderzoek in de provinciale omgevingseffectrapportage. In de Routekaart RES Elektriciteit is de planning hiervoor opgenomen. Het is

uiteindelijk aan uw Staten om op basis van de uitkomsten van o.a. de omgevingseffectrapportage en de door gemeenten uitgesproken voorkeuren voor bepaalde zoeklocaties te besluiten over wijziging van de provinciale Omgevingsverordening.

Zie ook de GS-brief aan [PS Routekaart RES Elektriciteit](#).

Onlangs heeft GS de regierol bij de gemeente Lansingerland weer ter hand genomen voor wat betreft het aanwijzen van zoeklocaties voor windenergie en kennelijk dreigt GS dit nu ook bij Kaag & Braassem te willen doen.

10. *Heeft GS bij nog meer gemeenten gedreigd de regierol met betrekking tot het aanwijzen van zoeklocaties voor windenergie en/ of zonnevelden weer ter hand te willen nemen? Zo ja, kan GS dan een overzicht verstrekken om welke gemeenten het gaat met zoveel mogelijk details waarom GS per gemeente heeft gedreigd de regierol weer ter hand te willen nemen?*

Antwoord

In de Elektriciteitswet (straks Energiewet) is bepaald wie bevoegd gezag is. Voor de locaties in gemeente Kaag en Braassem heeft de provincie nog geen afspraken gemaakt met de gemeente over de overdracht van bevoegdheden. Er kan dus nog niet worden gesproken over het terugnemen van bevoegd gezag. In de Routekaart RES Elektriciteit is wel aangegeven dat de provincie zich verantwoordelijk voelt voor het behalen van het RES-bod en waar nodig zelf keuzes zal maken.

11. *Verwacht GS binnen de termijn van een jaar vanaf heden bij nog meer gemeenten te moeten dreigen met het weer ter hand nemen van de regierol indien er niet snel genoeg zoeklocaties voor zonnevelden en/ of windturbines worden aangeleverd? Zo ja, kan GS dan een overzicht verstrekken om welke gemeenten het gaat met zoveel mogelijk details per gemeente waarom GS verwacht te moeten dreigen met het weer ter hand nemen van de regierol?*

Antwoord

Zie GS-brief aan PS Routekaart RES Elektriciteit en antwoord op vraag 10.

12. *Is het inmiddels staand beleid dat GS voor het aanwijzen van zoeklocaties voor windturbines en/ of zonnevelden de regierol weer ter hand wil nemen indien gemeenten naar de mening van GS niet snel genoeg zoeklocaties aanleveren?*

Antwoord

Zie GS-brief aan PS Routekaart RES Elektriciteit.

13. *Op welke manier bevordert het ter hand nemen van de regierol voor het aanwijzen van zoeklocaties voor windturbines en/ of zonnevelden naar de mening van GS de participatie van inwoners aan de energietransitie?*

Antwoord

Het heeft de voorkeur van GS dat gemeenten de besluitvorming en participatie over windturbines en/of zonnevelden uitvoeren. Wanneer gemeenten aangeven deze rol niet te kunnen of willen nemen, dan neemt de provincie zijn verantwoordelijkheid en zal de provincie zorg dragen voor het besluitvormingsproces en het participatieproces met inwoners en andere belanghebbenden.

14. *Is er volgens GS nog altijd sprake van participatie op het moment een gemeente geen zoeklocatie(s) kan of wil aanwijzen voor windturbines en/ of zonnevelden, omwonenden in grote getale aangeven de komst van windturbines en/ of zonnevelden niet te zien zitten en er vervolgens middels een provinciaal besluit toch zoeklocaties worden aangewezen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details waar volgens GS in voorkomende situaties dan nog participatie uit zou moeten blijken.*

Antwoord

In een drukke provincie, zoals Zuid-Holland, zijn er altijd opgaven waar niet alle omwonenden (en gemeenten) de verantwoordelijkheid willen nemen. Ook dan is het belangrijk om omwonenden en andere belanghebbenden zo goed mogelijk te betrekken en informeren. GS houdt zich daarbij aan zijn eigen participatiebeleid. Zo is de provincie in gemeente Lansingerland het participatieproces over windturbines met inwoners inmiddels gestart.

Den Haag, 9 juli 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA drs. J. Smit